

EKONOMICKÉ ASPEKTY VOJENSKÝCH OPERÁCIÍ EURÓPSKEJ ÚNIE

Radoslav IVANČÍK¹

SUMMARY:

The European Union has to face new security threats and it has led to strengthening security and defence dimension of European policy, and to implementation of the European security and defence policy. Simultaneously, it has led to searching new tools of crisis management, usable in the case of failure of diplomatic tools. Therefore, European Union has started much more intensive dealing with creation of military tools of crisis management and military capabilities necessary for potential European military operations, and simultaneously, possibilities and means of their political, military and economic support. Information related to political and military support is generally known; however, what are the economic aspects of European Union military operations?

ÚVOD

Bezpečnostným ohrozeniam vyplývajúcim zo zásadných zmien v globálnom bezpečnostnom prostredí po skončení studenej vojny a bipolárneho rozdelenia sveta na dva proti sebe stojace vojensko-politické paky sa nevyhla ani Európska únia.

Postupný rast vojenských, ale najmä nevojenských ohrození viedol Európsku úniu k vytvoreniu nezávislej Európskej bezpečnostnej a obrannej politiky, ako samostatnej časti Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky únie a súčasne k hľadaniu a vytváraniu adekvátnych politických a diplomatických nástrojov na predchádzanie a prípadné riešenie akýchkoľvek vzniknutých hrozieb alebo kríz. Zároveň si vyžiadala v prípade ich zlyhania, vytvorenie vojenských nástrojov krízového manažmentu EÚ v podobe bojových jednotiek schopných viesť vojenské operácie Európskej únie a prijatie zodpovedajúcich opatrení na ich politické, legislatívne a ekonomické zabezpečenie.

Konflikty na území bývalej Juhoslávie, najmä v Bosne a Hercegovine a v Kosove, ako aj nutnosť britských a francúzskych vojenských zásahov v Afrike v Sierra Leone, resp. Pobreží slonoviny ešte viac podporili nutnosť spoločnej obrannej stratégie a schopnosti viesť vojenské operácie. Preto sa postupne členské krajiny Európskej únie dohodli na vytvorení spoločných európskych vojenských jednotiek –

bojových skupín (European Union Battle Groups) zo širokou škálou schopností a spôsobilostí, založených na koncepcii CJTF (Combined Joint Task Force), ktoré by boli schopné, v prípade zlyhania diplomatických a civilných prostriedkov, vojensky reagovať na zmeny v bezpečnostnom prostredí [1].

Ako členská krajina EÚ, ktorá sa podieľa na riešení problémov v oblasti krízového manažmentu na medzinárodnej úrovni, sa do projektu bojových skupín EÚ aktívne zapojila prostredníctvom jednotiek a príslušníkov svojich ozbrojených síl aj Slovenská republika, pričom táto aktivita spočíva najmä v našom príspevku do spoločnej bojovej skupiny s Českou republikou s dobou pohotovosti na nasadenie v druhej polovici roku 2009 a do spoločnej bojovej skupiny s Poľskom a Nemeckom, za podpory Lotyšska a Litvy, ktorá je pripravená na nasadenie v prvej polovici roku 2010. V súčasnosti sa uvažuje o vytvorení spoločnej bojovej skupiny krajín Višegrádskej štvorky v horizonte roku 2015.

Vyššie uvedené informácie sú v podstate viac, či menej všeobecne známe, a to nielen medzi vojenskou verejnosťou. Menej je už známe, ale o to v súčasnej dobe – dobe hospodárskej krízy zaujímavejšie, akým spôsobom sú financované vojenské operácie EÚ. Sú vojenské operácie EÚ plne hradené zo spoločného rozpočtu únie, alebo si každá krajina hradí svoje príspevky do bojových skupín EÚ v plnej výške z vlastného rozpočtu?

¹ Radoslav Ivančík, plk. Ing., Odbor rozpočtu a financovania (J-8) Generálneho štábu Ozbrojených síl SR, e-mail: radoslav.ivancik@gmail.com.

Prípadne, existuje nejaký iný, zmiešaný spôsob, financovania vojenských operácií EÚ? Ak existujú pravidlá pre vytváranie bojových skupín, existujú aj pravidlá pre ich financovanie? Tieto, ale aj ďalšie otázky súvisiace s financovaním vojenských operácií EÚ sa pokúsim zodpovedať v nasledujúcich častiach svojho príspevku [2].

1. ZÁKLADNÁ PLATFORMA PRE FINANCOVANIE VOJENSKÝCH OPERÁCIÍ EURÓPSKEJ ÚNIE

Základnú platformu, z ktorej vychádzajú všetky členské krajiny EÚ pri riešení spôsobu financovania vojenských operácií EÚ predstavuje Rozhodnutie Rady EÚ č. 2004/197/SZBP, ktorým sa ustanovuje mechanizmus správy financovania spoločných nákladov na operácie Európskej únie s vojenskými alebo obrannými dôsledkami. Mechanizmus bol nazvaný ATHENA. Zároveň bol na základe vyššie uvedeného rozhodnutia vytvorený úrad hlavného administrátora finančného mechanizmu ATHENA so sídlom v centrále EÚ v Bruseli, ktorý vykonáva správu financovania spoločných nákladov na všetky vojenské operácie Európskej únie. Na základe praktických skúseností s financovaním doterajších vojenských operácií EÚ a na základe návrhov hlavného administrátora alebo členských štátov bol mechanizmus ATHENA niekoľkokrát novelizovaný.

2. ZÁKLADNÉ PRAVIDLÁ FINANCOVANIA VOJENSKÝCH OPERÁCIÍ EURÓPSKEJ ÚNIE

V súvislosti s informáciami týkajúcimi sa rozhodnutia Rady EÚ ustanoviť mechanizmus správy financovania spoločných nákladov na vojenské operácie EÚ – ATHENA a zriadiť úrad hlavného administrátora tohto finančného mechanizmu je dôležité doplniť, že Osobitný výbor EÚ, zložený so zástupcov jednotlivých členských krajín, bol poverený do konca roku 2005 vytvoriť a prijať finančné pravidlá pre realizáciu spoločných výdavkov na vojenské operácie EÚ s cieľom zabezpečiť najmä nediskriminačné a efektívne postupy verejného obstarávania (zabezpečiť, aby postupy obstarávania pre vojenskú operáciu EÚ umožňovali prístup uchádzačom zo všetkých štátov, ktoré prispievajú na financovanie danej operácie), uľahčiť činnosť vojenského velenia EÚ a zadefinovať výdavky misie, ktoré majú podliehať spoločnému financovaniu.

Osobitný výbor EÚ, na základe uvedených požiadaviek a návrhu hlavného administrátora

finančného mechanizmu ATHENA, prijal pravidlá, ktorých cieľom je nielen prispieť k riadnemu finančnému hospodáreniu v súlade s legislatívou EÚ a medzinárodnými dohodami, ale zároveň zachovať flexibilitu nevyhnutnú pre splnenie operačných požiadaviek vojenských operácií EÚ.

Cieľom príspevku nie je v nasledujúcich častiach podrobne opísať jednotlivé finančné pravidlá a zásady tak, ako sú uvedené v jednotlivých aktoch Rady EÚ alebo rozhodnutiach Osobitného výboru EÚ, nakoľko tieto informácie môže každý záujemca získať z oficiálnych zdrojov, ale poskytnúť čitateľom informácie, ktoré nie sú v týchto zdrojoch uvedené a ktoré som získal počas prípravy na výkon funkcie zástupcu náčelníka finančno-ekonomickej sekcie spoločného operačného veliteľstva EÚ pre česko-slovenskú bojovú skupinu a zároveň informácie vychádzajúce z praktických skúseností z finančno-ekonomickým zabezpečením operácií krízového manažmentu na medzinárodnej úrovni, na ktorých sa podieľali alebo stále podieľajú jednotky a príslušníci Ozbrojených síl Slovenskej republiky. Jedná sa najmä o informácie týkajúce sa financovania jednotlivých fáz a rozdelenia výdavkov na zabezpečenie vojenských operácií EÚ.

Na doplnenie uvádzam, že jednotlivé ustanovenia a podrobnosti týkajúce sa rozpočtu, uchovávaní finančných prostriedkov, bezhotovostných a hotovostných platieb, povinností jednotlivých funkcionárov, účtovníctva, foriem a postupov obstarávania, súťaží, rokovacích konaní, outsourcingu, lehôt, bezpečnostných opatrení a previerok, ochrany záujmov EÚ, povolení, dokladov, dokumentácie, finančných zábezpek, oznamovania výsledkov súťaží, platieb, sankcií, zmlúv, výnimiek, špecifikácií, kritérií, finančnej a ekonomickej spôsobilosti záujemcov, technickej a odbornej spôsobilosti záujemcov, elektronických aukcií, atď. sa nachádzajú v jednotlivých prílohách k finančným pravidlám, podľa ktorých sa realizuje financovanie vojenských operácií EÚ. Zmeny, úpravy, zrušenie starých alebo vydanie nových príloh schvaľuje Osobitný výbor EÚ na základe návrhov veliteľov operácií, administrátora mechanizmu ATHENA alebo členských krajín EÚ.

3. FÁZY FINANCOVANIA VOJENSKÝCH OPERÁCIÍ EURÓPSKEJ ÚNIE

Financovanie vojenských operácií Európskej únie prostredníctvom finančného mechanizmu

ATHENA je možné rozdeliť podľa jednotlivých fáz vojenskej operácie na:

- prípravnú,
- aktívnu,
- likvidačnú.

Rozdelenie financovania vojenských operácií do jednotlivých vyššie uvedených fáz je okrem vojensko-politických a vojensko-odborných dôvodov dôležité aj z ekonomických dôvodov. Okrem množstva stanovených pravidiel a zásad totiž určuje ktoré komodity, služby a práce budú alebo nebudú predmetom spoločného financovania a tiež to, kto je oprávnený v tej-ktorej fáze schvaľovať jednotlivé výdavky.

3.1 PRÍPRAVNÁ FÁZA

Prípravná fáza operácie predstavuje obdobie od schválenia konceptu krízového manažmentu až do prijatia rozhodnutia o operácii a vymenovania veliteľa vojenskej operácie Radou EÚ. Počas prípravnej fázy je schvaľovaním všetkých výdavkov oprávnený jedine hlavný administrátor finančného mechanizmu ATHENA.

Počas prípravnej fázy sa okrem politických, spravodajských, právnych, vojensko-odborných a ďalších informácií nevyhnutných pre úspešné vedenie operácie a dosiahnutie stanovených politických a vojenských cieľov, zhromažďujú aj všetky potrebné ekonomické informácie, napríklad o možnostiach prijímania a uchovávaní finančných prostriedkov, obstarávania, zásobovania, kontraktácie a najímania lokálneho personálu a pod.

Z pohľadu financovania vojenskej operácie je dôležité, že okrem organizácie systému velenia a riadenia sa otvárajú bankové účty v mieste nasadenia alebo vedenia operácie, nastavujú sa finančné toky a zároveň sa spracováva návrh veliteľa operácie pre Osobitný výbor EÚ o tom, čo by malo byť súčasťou spoločných nákladov hradených z finančných prostriedkov mechanizmu ATHENA.

V tejto súvislosti je nevyhnutné upozorniť z hľadiska financovania operácie na veľmi dôležitý fakt, ktorý spočíva v tom, že logistická podpora vlastných jednotiek tých členských krajín EÚ, ktoré participujú na vojenskej operácii EÚ, je vždy otázkou národnej zodpovednosti a preto je hradená jednotlivými zúčastnenými národmi z vlastných zdrojov, nie zo spoločných zdrojov mechanizmu ATHENA.

Ďalší významný fakt zasa spočíva v tom, že v dôsledku náročných klimatických podmienok, ťažkého terénu, nedostatočnej a nevyhovujúcej infraštruktúry, budov a zariadení, obmedzených spôsobilostí a nedostatku potrebných komodít a služieb v mieste nasadenia alebo vedenia operácie sa predpokladá mnoho-národný prístup k logistickej podpore nasadzovaných jednotiek. Preto sú niektoré výdavky na zabezpečenie logistickej podpory pre všetky participujúce krajiny v mieste nasadenia najprv predfinancované prostredníctvom hlavného administrátora finančného mechanizmu ATHENA zo spoločných zdrojov a na základe skutočnej spotreby následne vyfakturované zúčastneným krajinám.

V prípravnej fáze operácie sú zo spoločných fondov mechanizmu hradené najmä výdavky spojené s vyslaním prieskumného tímu do predpokladaného alebo určeného miesta nasadenia, a to na:

- dopravu do a z miesta nasadenia a prepravu v mieste nasadenia, ubytovanie v mieste nasadenia,
- ostatné dodatočné náklady nevyhnutné pre prípravu misie vrátane prieskumu a rekognoskácií terénu,
- MEDEVAC (lekársky evakuačný systém).

V tejto súvislosti je zároveň dôležité upozorniť na skutočnosť, že stravovanie nie je predmetom úhrady zo spoločných fondov mechanizmu.

3.2 AKTÍVNA FÁZA

Aktívna fáza operácie predstavuje obdobie od prijatia rozhodnutia o operácii a vymenovania veliteľa vojenskej operácie Radou EÚ až do jeho odvolania po skončení operácie. Schvaľovaním výdavkov počas aktívnej fázy operácie je oprávnený jedine veliteľ operácie, ktorý však môže svoju právomoc písomne delegovať na náčelníka Finančno-ekonomickej sekcie veliteľstva operácie.

Základnou ekonomickou úlohou na začiatku tejto fázy je obhájenie návrhu rozpočtu vojenskej operácie pred Osobitným výborom EÚ. Súčasťou návrhu rozpočtu je aj návrh veliteľa operácie týkajúci sa komodít, služieb alebo prác, ktoré by na základe špecifik operácie mali byť financované zo spoločných fondov mechanizmu ATHENA nad rámec komodít, služieb a prác, ktoré sú určené na spoločné financovanie pre všetky vojenské operácie EÚ.

Spoločné výdavky alebo výdavky participujúcich krajín, plne hrazené alebo predfinancované prostredníctvom mechanizmu ATHENA v aktívnej fáze operácie, sú na základe návrhu veliteľa operácie schvaľované Radou EÚ, alebo sú na základe rozhodnutia Rady EÚ schvaľované Osobitným výborom EÚ zvlášť pre každú vojenskú operáciu.

3.3 LIKVIDAČNÁ FÁZA

Likvidačná fáza predstavuje obdobie po odvolaní veliteľa operácie po skončení operácie. Schvaľovaním všetkých výdavkov počas tejto fázy je oprávnený hlavný administrátor finančného mechanizmu ATHENA.

Okrem plnenia úloh súvisiacich so stiahnutím vojenského personálu a vojenskej techniky a materiálu z miesta operácie, ako aj ďalších s tým súvisiacich úloh sa v oblasti financovania počas likvidačnej fázy realizujú najmä platby zostávajúcich, zatiaľ neuhradených faktúr, ukončujú sa zmluvné vzťahy s dodávateľmi, riešia sa škody spôsobené počas pôsobenia vojenských jednotiek, spracovávajú sa záverečné hlásenia, výkazy a uzatvárajú sa účtovné knihy a bankový účet. Zároveň sa riešia otázky, čo ešte bude predmetom spoločného financovania, pričom o materiáli nakúpenom zo spoločných fondov rozhoduje Osobitný výbor EÚ na návrh veliteľa operácie.

4. ROZDELENIE VÝDAVKOV NA VOJENSKÉ OPERÁCIE EURÓPSKEJ ÚNIE

Výdavky na zabezpečenie financovania vojenských operácií EÚ sa v súlade s finančným mechanizmom ATHENA delia na:

- spoločné výdavky,
- výdavky participujúcich krajín,
- národné výdavky.

4.1 SPOLOČNÉ VÝDAVKY

Spoločné výdavky na konkrétnu vojenskú operáciu EÚ, schválené Radou EÚ alebo Osobitným výborom EÚ, sú v súlade s pravidlami finančného mechanizmu ATHENA hrazené z príspevkov jednotlivých členských krajín EÚ vo výške stanovenej podľa výšky hrubého domáceho produktu jednotlivých krajín únie.

Zo spoločných výdavkov sa hradia najmä výdavky na zabezpečenie činnosti:

- predurčených vojenských operačných veliteľstiev zo sídlom v členskej krajine EÚ a veliteľstiev síl (hlavné veliteľstvo

a veliteľstvá pozemných, vzdušných, prípadne námorných síl podľa druhu a miesta operácie) v mieste nasadenia alebo vedenia operácie, ako sú napríklad výdavky na:

- dopravu príslušníkov operačných veliteľstiev a veliteľstiev síl do a z miesta nasadenia,
- nákup komunikačných a informačných systémov pre operačné veliteľstvá a veliteľstvá síl,
- výstavbu alebo prenájom budov pre operačné veliteľstvá a veliteľstvá síl,
- ubytovanie pre príslušníkov veliteľstiev síl, (nie operačného veliteľstva),
- výdavky na platy lokálnych civilných zamestnancov operačných veliteľstiev a veliteľstiev síl,
- reprezentačné výdavky operačných veliteľstiev a veliteľstiev síl,
- výdavky operačných veliteľstiev a veliteľstiev síl na informačnú kampaň na podporu operácie,
- vojenských jednotiek, napríklad výdavky na spoločne používanú infraštruktúru, ktoré zahŕňajú najmä náklady na:
 - úpravu a používanie letísk, prístavov, železníc, ciest a parkovísk,
 - úpravu a prenájom priestorov pre naloženie a vyloženie techniky a materiálu,
 - úpravu a prenájom skladov,
 - ochranu vybudovaných zariadení,
- vybudovanie inžinierskych sietí a vodných zdrojov, d) nákup alebo výrobu označenia jednotiek,
- MEDEVAC (lekársky evakuačný systém),
- refundácie od/do jednotlivých členských štátov EÚ, NATO alebo OSN.

Výdavky na vojenskú operáciu EÚ, ktoré sú hrazené zo spoločných fondov prostredníctvom finančného mechanizmu ATHENA v aktívnej fáze operácie, sú na základe návrhu veliteľa operácie schvaľované Radou EÚ, alebo sú na základe rozhodnutia Rady EÚ schvaľované Osobitným výborom EÚ zvlášť pre každú vojenskú operáciu. Preto na základe žiadosti veliteľa operácie môže Rada EÚ, prípadne Osobitný výbor EÚ rozhodnúť aj o iných výdavkoch nevyhnutných pre zabezpečenie vojenskej operácie, ktoré môžu byť hrazené zo spoločných fondov.

Jedná sa spravidla o výdavky na tovary a služby, ktoré budú využívané všetkými jednotkami v mieste operácie. V týchto prípadoch je to však veľmi problematické, pretože je potrebné dosiahnuť konsenzus všetkých členských štátov EÚ, to znamená aj

tých, ktoré na danej vojenskej operácii neparticipujú. Schválenie takýchto dodatočných spoločných výdavkov tak väčšinou zostáva spravidla len v teoretickej rovine.

Napríklad o tom, či sa bude zo spoločných fondov hradiť aj strategická letecká preprava, ktorá predstavuje z finančného hľadiska najvyššiu položku v oblasti výdavkov sa do dnešného dňa napriek snahe väčšiny členských krajín nerozhodlo. Zatiaľ bude preto uvedený výdavok naďalej hradený z rozpočtov krajín, ktoré budú do jednotlivých vojenských operácií EÚ vysielat' svoje príspevky.

4.2 VÝDAVKY PARTICIPUJÚCICH KRAJÍN

Výdavky krajín participujúcich na vojenskej operácii EÚ sú v aktívnej fáze spravované veliteľom operácie najmä kvôli ekonomickým a organizačným výhodám spoločnej logistickej podpory v mieste nasadenia alebo vedenia operácie najmä v oblasti spoločného obstarávania tovarov a služieb. Zvyčajne sa jedná najmä o obstarávanie napríklad pohonných hmôt a mazív, potravín, pitnej vody, máp, energií, spojenia, čistenia, prania, odvozu odpadu alebo zdravotníckej starostlivosti, prípadne služieb v oblasti regenerácie síl a pod.

Tieto výdavky sú, ako už bolo naznačené, predfinancované a administrované prostredníctvom finančného mechanizmu ATHENA a následne sú fakturované jednotlivým participujúcim štátom proporcionálne, na základe skutočnej národnej spotreby. Kvalifikovaný odhad potreby finančných prostriedkov na tieto výdavky sa pripravuje už počas prípravnej fázy a krajiny participujúce na operácii môžu už v tomto období zasielať na účet administrátora mechanizmu ATHENA preddavky, ktoré neskôr administrátor použije výhradne na úhradu národných faktúr za tieto výdavky. Takýmto spôsobom sa dá vyhnúť platbe úrokov z omeškania.

4.3 NÁRODNÉ VÝDAVKY

Národné výdavky predstavujú všetky ostatné výdavky krajín participujúcich na vojenskej operácii EÚ. Sú spojené najmä s výdavkami na vlastný vojenský, prípadne civilný personál, ktorý nie je súčasťou operačného veliteľstva alebo veliteľstiev síl, dopravou vlastných vojenských jednotiek do miesta a z miesta nasadenia alebo vedenia operácie a s logistickým zabezpečením vlastných jednotiek zúčastňujúcich sa na plnení operačných úloh.

Národné výdavky sú hradené z rozpočtov jednotlivých participujúcich štátov samostatne,

mimo dosah veliteľa vojenskej operácie a hlavného administrátora finančného mechanizmu ATHENA, prostredníctvom vlastných národných podporných prvkov.

V prípade, že niektorá zo zúčastnených strán zabezpečuje nákup tovarov, služieb alebo prác v prospech druhej strany alebo sama poskytuje služby druhej strane, druhá strana na základe vystavenej faktúry uhradza pomernú časť vzniknutých nákladov poskytovateľovi služby v súlade s podpísaným memorandom o porozumení medzi oboma stranami a z neho vyplývajúcich technických dohôd [3].

ZÁVER

V závere svojho príspevku považujem za potrebné zdôrazniť, že vojenské operácie EÚ predstavujú, na základe zmien v globálnom bezpečnostnom prostredí a rastúcim hrozbám najmä v oblasti nevojenských ohrození členských krajín a obyvateľstva EÚ, veľmi dôležitý nástroj krízového manažmentu na prechádzanie alebo prípadné riešenie už vzniknutých kríz alebo konfliktov, ktoré by mohli ohroziť politickú, ekonomickú alebo aj vojenskú bezpečnosť EÚ a jej obyvateľov.

A aj keď na tomto poli stále existuje množstvo čiastkových problémov najmä v medzinárodno-politickej alebo medzinárodno-právnej oblasti oblasť financovania vojenských operácií EÚ patrí k tým menej problematickým práve z dôvodu prijatia finančných pravidiel a zásad realizácie výdavkov na ich finančno-ekonomické zabezpečenie, ako aj ustanovenia finančného mechanizmu ATHENA a jeho administrátora.

Dôležitá je aj tá skutočnosť, že napriek prijatiu finančných pravidiel a zásad Radou EÚ, nie sú tieto pravidlá a zásady nemenné, ale na základe praktických skúseností z doterajších vojenských operácií EÚ (ARTEMIS v Demokratickej republike Kongo v roku 2003, CONCORDIA v Macedónsku v roku 2003 a EUFOR DRC taktiež v Demokratickej republike Kongo v roku 2006) a stále prebiehajúcich vojenských operácií EÚ (EUFOR TCHAD/RCA v Čade a Stredoafrickej republike, EUFOR ALTHEA v Bosne a Hercegovine a námorná vojenská operácia ATALANTA zameraná na boj proti pirátstvu) sú tieto pravidlá a zásady priebežne novelizované buď Radou EÚ, alebo niektoré časti a prílohy sú na základe splnomocnenia Rady EÚ upravované prostredníctvom Osobitného výboru EÚ.

Z profesionálneho hľadiska bolo parciálnym cieľom príspevku tiež poukázať na skutočnosť, že nezastupiteľné úlohy spojené s rozpočto-

vaním, financovaním, účtovníctvom, výkazníctvom, kontraktáciou tovarov, prác a služieb, likvidáciou faktúr a účtovných dokladov, finančnou kontrolou a auditom, ako aj samotným finančno-ekonomickým zabezpečením operačných veliteľstiev a veliteľstiev síl, vojenských jednotiek a ich príslušníkov plnia vojenský ekonómovia.

Na operačnej úrovni plnia tieto úlohy príslušníci Finančno-ekonomickej sekcie operačného veliteľstva, na taktickej úrovni príslušníci Finančno-ekonomického oddelenia príslušného veliteľstva síl a na národnej úrovni príslušníci finančno-ekonomickej skupín národných podporných prvkov.

V tejto súvislosti je zároveň nutné skonštatovať, že plnenie služobných a odborných povinností spojených s financovaním vojenských operácií EÚ a finančno-ekonomickým zabezpečením veliteľstiev, jednotiek a ich príslušníkov je omnoho ťažšie a náročnejšie ako v domácom prostredí, a to nielen z dôvodu odlišného systému financovania, ale najmä z dôvodu plnenia povinností v neštandardnom ekonomickom prostredí, čo potvrdzujú aj skúsenosti získané z predchádzajúcich alebo prebiehajúcich vojenských operácií pod velením EÚ. Na základe týchto skúseností musela byť finančno-ekonomická služba v priebehu týchto operácií personálne posilnená.

Ďalším dôležitým aspektom v tomto prípade je aj ten, na ktorý poukázal vo svojom vystúpení počas veliteľsko-štábného kurzu o Európskej bezpečnostnej a obrannej politike v novembri 2007 v Postupime generálporučík Karlheinz Viereck – bývalý veliteľ operačného veliteľstva EÚ, so sídlom v Postupime, pre operáciu EUFOR DRC Kongo, keď konštatoval: „Príslušníci finančno-ekonomickej sekcie musia byť pripravení na fakt, že kým po skončení operácie sú ostatní príslušníci misie, vrátane veliteľa, už z funkcií odvolaní a užívajú si zaslúženú dovolenku, príslušníci finančno-ekonomickej sekcie naďalej pracujú na ukončení finančno-ekonomického zabezpečenia operácie a spracovaní záverečného vyúčtovania operácie“.

A je to práve osoba vojenského ekonóma – náčelníka finančno-ekonomickej sekcie, ktorá urobí pomyslenú bodku za operáciou, pretože na úplný záver operácie musí obhájiť pred členmi Osobitného výboru EÚ záverečné vyúčtovanie spoločných nákladov spojených s plnením operačných úloh. Osobitný výbor ich následne autorizuje a tým sa z ekonomického hľadiska operácia považuje za ukončenú.

LITERATÚRA:

- [1] IVANČÍK, R. 2009. Financovanie vojenských operácií Európskej únie I. In *Obrana*, 2009, roč. 17, č. 4, s. 18-19. Reg. číslo 412/08.
- [2] IVANČÍK, R. 2009. Financovanie vojenských operácií Európskej únie II. In *Obrana*, 2009, roč. 17, č. 5, s. 18. Reg. číslo 412/08.
- [3] Veliteľsko-štábný kurz o Európskej bezpečnostnej a obrannej politike, Postupim, Nemecko, november 2007.
- [4] Veliteľsko-štábný kurz operačného plánovania vojenských operácií EÚ, Postupim, Nemecko, december 2008.
- [5] Odborný seminár k financovaniu vojenských operácií EÚ, Montpellier, Francúzsko, jún 2008.
- [6] Odborný seminár o Európskej bezpečnostnej a obrannej politike, Brusel, Belgicko, september 2009.
- [7] Medzinárodné veliteľsko-štábne cvičenie EÚ – SHARPE RESPONSE, január 2009, Česká republika.
- [8] Medzinárodné veliteľsko-štábne cvičenie EÚ – COLLECTIVE SHIELD, apríl 2009, Nemecko.
- [9] Medzinárodné veliteľsko-štábne cvičenie EÚ – EUROPEAN ENDEAVOR, jún 2009, Nemecko.
- [10] <http://www.europa.eu>.
- [11] <http://www.euractiv.sk>.
- [12] <http://www.europa.sk>.
- [13] <http://www.consilium.europa.eu>.
- [14] <http://www.mosr.sk>.